

בס"ד. שיחת ש"פ מצורע, שבת הגדול, ח' ניסן, ה'תשכ"ה.

בלתי מוגה

א. הביאור בפירוש רש"י ריש פרשתנו, "זאת תהי' תורת המצורע וגו'", "מלמד שאין מטהרין אותו בלילה" — שהוכחח רש"י היא (לא מתיבת "ביום", כמו בגמרא¹) (שהרי רש"י אינו מעתיק תיבת "ביום"²), כי, בפשש"מ קאי על כל המעט-לעת³, אלא) מהתיבות "זאת תהי' תורת"

ויש להוסיף בזה — בפנימיות הענינים: מבואר בלקו"ת (במדבר יג, א. ובכ"מ) החילוק שבין תורה למצוות, שמצוות הם כמו "אברים" שמחולקים זמ"ז (ודוקא ע"י התחלקות האברים נעשית שלימות האדם), שבכל מצוה יש מידה והגבלה, שבוה חלוקה משאר המצוות, משא"כ התורה היא כמו "דם" שהוא בכל האברים בשוה (ד"ל בא פליג לכל שייפין" (ראה זח"ג קסא, ב. ועוד), היינו, שדם הלב, כמו שהוא, מתפשט בכל האברים), כי התורה היא למעלה ממדידות והגבלות. ולכן אמרו רז"ל (מנחות בסופה. ועוד) "כל העוסק בתורת עולה כאילו* הקריב עולה", גם כאשר הלימוד הוא בומן שאין ביהמ"ק קיים ושלא במקום המזבח כו'.

וזהו הטעם (בפנימיות הענינים) שתיבת "תורת" מורה על כלל: כשם שבתורה יש בחי' התורה מצד עצמה ויש בחי' התורה שכוללת את ענין המצוות (גדול תלמוד שמביא לידי מעשה), כך גם במצוות יש ענין המצוות מצד עצמם, ויש ענין התורה שבמצוות — הדין וההלכה שבמצוה. ובוה יש חילוק בין "הלכות" ל"תורה", שלשון "תורת" מורה על הכלל: "תורת העולה", "תורה אחת לכל העולים כו'", "תורת המצורע", "תורה אחת לכל המצורעין" (תו"כ

1) מגילה כא, א. — ולהעיר, שציון זה מופיע בכמה דפוסי רש"י, אבל לא נכתב ע"י רש"י, אלא ניתוסף אח"כ (שלכן אינו מופיע בכל הדפוסים), וכדמוכח גם מציון הדפים, שהרי חלוקת הש"ס לדפים נערכה בעת הדפסת הש"ס, ריבוי זמן לאחרי רש"י כתב פירושו. ולהעיר, שא' המדפיסים רצה להתחכם והכניס גם התיבות "ביום טהרתו", אבל, כיון שכל הענינים הם בהשגחה פרטית, הנה מלמעלה הכשילו אותו כו', ושכח להשמיט תיבת "וגו"! ומזה מוכח שהתיבות "ביום טהרתו" אינם מדברי רש"י, אלא הוספת המדפיס (משיחת ש"פ אחרי שנה זו).

3) ועד"ז בפירוש רש"י על הפסוק (פרשתנו יד, נו) "להורות ביום בטמא וגו'", "איזה יום מטהרו ואיזה יום מטמאו", אין לפרש כדברי המפרשים (שפ"ח. ועוד) שמזה למדים ג"כ שהטהרה והטומאה היא ביום דוקא — כי, נוסף לכך (א) שלמדים זאת מ"יום טהרתו", (ב) לשון רש"י הוא "איזה יום כו'", ולא איזה חלק מן המעט-לעת, יום או לילה, הרי בפשש"מ קאי יום על כל המעל"ע. אלא כוננת רש"י היא לחילוקי הזמנים שמצינו בדיני המצורע: שבעת ימים, שבעת ימים שנית וכי"ב — שהטהרה והטומאה תלויים באותו יום מיוחד שנתפרש בתורה.

4) אבל לא מהגזירה שוה ד"תורה — תורה" שבמגילה שם (כ, סע"ב), כי, ע"ד הפשט, "לרבות הוא בא לומר תורה אחת לכל כו'" (פרש"י ר"פ צו. וראה לקו"ש שבפנים הערה 6).

* ולא רק "כאילו" (כמו כ"ף הדמיון), אלא גם באופן ד"נשלמה פרים שפתינו" (הושע יד, ג), שעי' "שפתינו" (לימוד תורת עולה) נעשה ענין הקרבת העולה ברוחניות באופן של שלימות.

המצורע", שלכאורה מיותרות הן, שבת־יבות "זאת תהי' תורת" מודגש דיוק הענין ושלילת הפכו', ובוה "מלמד" שגם "ביום טהרתו" (זהו ה"וגו") הוא בדיוק, "שאין מטהרין אותו בלילה". וזהו גם הדיוק בלשון רש"י "אין מטהרין אותו בלילה", ולא "כל היום כשר לטהרת המצורע" — ע"ד ההלכה — שדי למעט רק לילה, ולא למעט גם הזמן דבין השמשות. ובפנימיות הענינים, שהקדמת "זאת תהי' תורת המצורע" היא לפי שעיקר תיקונו של מצורע, מוציא שם רע, שמות דקליפה, הוא ע"י התורה, שמות דקדושה, שם טוב; אלא, כדי שלימוד התורה יהי' בביטול⁶, צ"ל "והובא אל הכהן" — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקר"ש חי"ב ע' 78 ואילך.

ב. המשך הביאור (בפנימיות הענינים) במ"ש "והובא אל הכהן", אף שנאמר לאח"ז "ויצא הכהן אל מחוץ למחנה", והדיוק ד"והובא" (ולא "ובא"), בעל-כרחו — שאפילו בנוגע למצורע, ש"בדד ישב מחוץ למחנה", שלא יהיו טמאין אחרים יושבים עמו, מחוץ למחנות דג' קליפות הטמאות⁸, מבטיח הקב"ה ש"לא ידח ממנו נדח"⁹, ובודאי

וההרגש שהתורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, וכמארז"ל (ראה נדרים פא, א ובר"ן שם. וש"נ) "ברכו בתורה תחילה", היינו, שבתחילה, קודם הלימוד, צריך לידע ש"נתן לנו את תורתו", ורק לאח"ז צ"ל הלימוד והעיין בהשגת התורה, עד שתהא "נקראת על שמו".

(7) תזריע יג, מו ובפרש"י.

(8) ולהעיר ממשנת"ל (שיחת ש"פ תזריע ס"ג (לעיל ע' 138). וש"נ) בפירוש רש"י (ר"פ תזריע) ש"תורתו (של אדם) נתפרשה אחר תורת בהמה חי' ועוף" שבפ' שמיני, זהו ע"ד מארז"ל (סנהדרין לח, א. ועוד) "יתוש קדמך", שכיון שהאדם עלול לחטוא, ה"ה גרוע יותר מבהמה חי' ועוף. והרי בפ' שמיני מדובר לא רק אודות חזיר, שהוא מקליפת נוגה, אלא גם אודות גמל שפן וארנבת, שהם מג' קליפות הטמאות, כמ"ש הצ"צ (אוה"ת ויקרא בהוספות ע' רלט), ורק לאח"ז נתפרשה תורתו של אדם, כי, מצד ענין החטא ה"ה גרוע יותר אפילו מג' קליפות הטמאות.

(9) ע"פ שמואל"ב יד, יד. וראה ה'ל' ת"ת

ריש פרשתנו) — כי התורה היא ענין כללי (למעלה מהתחלקות), כנ"ל.

(5) ורש"י מעתיק גם תיבת "המצורע" * כי: (א) לולי זאת הי' אפ"ל שבהוספת "וגו" כוונתו לתיבת "המצורע", ולא לתיבות "ביום טהרתו". (ב) בעומק יתר: אף ש"זאת תהי' תורת" מורה על הדיוק, הרי יתכן שהדיוק הוא בנוגע ל"המצורע", ולא בנוגע ל"ביום טהרתו". ולכן מעתיק רש"י "זאת תהי' תורת המצורע", שגם תיבת "המצורע" היא מיותרת, ועכצ"ל, שהדיוק ד"זאת תהי' תורת" הוא (לא בנוגע ל"המצורע", אלא) בנוגע ל"ביום טהרתו".

(6) שהרי לימוד התורה יכול להיות באופן שישכח ח"ו שזוהי תורת ה', ויחשוב שזוהי התורה שלו. — אמנם התורה צריכה להיות "תורתו" (תהלים א, ב), שצריך להתעצם עם התורה עד ש"נקראת על שמו, שנאמר .. ובתורתו יהגה" (ע"ז יט, א), אבל, ענין זה יכול להיות רק לאחר ההקדמה ש"בתורת ה' חפצו" (תהלים שם), שזהו ע"י הביטול

(* ראה גם לקו"ש שבפנים הערה 18.

לאדה"ז פ"ד סה"ג. תניא ספ"ט.

שסוכ"ס "והובא אל הכהן", אפילו אם אין רצונו בכך, בעל-כרחו¹⁰. וכדי שתהי' ההתעוררות גם בפנימיות נפשו, מצד רצונו ושכלו כו' — צ"ל "ויצא הכהן אל מחוץ למחנה", שפעולת הטהרה היא גם במקומו של המצורע, באופן שגם הזדונות נהפכים לזכיות¹¹. ועפ"ז מובן הטעם שבדורות הראשונים נקראת פרשה זו "זאת תהי'", אבל בדורות האחרונים נקראת "מצורע", כי, אמיתית הענין דאתהפכא (ע"י גילוי העצמות) יהי' לעת"ל, ולכן, בדורות הראשונים הי' זה רק באופן ד"זאת תהי'", שרק לעת"ל יהי' הענין ד"תורת המצורע", ש"המצורע" יהי' "תורה", אבל בדורות האחרונים, שנגשגש כבר הגילוי דמשיח, עושים גם מ"מצורע" פרשה בתורה — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ז ע' 100 ואילך.

ג. ויש להוסיף בזה:

אע"פ שלעת-עתה רואים בגילוי מציאות של מצורע שנמצא מחוץ למחנה, הרי זה רק בגלל שאצל המצורע, מצד גופו ונפשו הבהמית, לא נרגש עדיין הגילוי דלעת"ל; אבל בנוגע לתורה — הנה מאז שנתגלתה פנימיות התורה, תורתו של משיח, ישנו כבר בתורה בגילוי הענין ד"והובא אל הכהן", עד לענין דאתהפכא המרומו בקריאת פרשה בתורה בשם "מצורע".

ואע"פ שלעת-עתה הרי זה רק בתורה, מ"מ, כיון שבתורה נעשה ביטול המחיצה (וכמדובר פעם¹² שהנתינת-כח לבטל מחיצה הוא ממקום שלמעלה מכל ענין המחיצות), הרי זה קשור עם כללות הגילוי דלעת"ל. וכידוע שביטול ההגבלה בפרט אחד קשור ו"לוקח" את הבל"ג האמיתי.

דוגמא לדבר:

ידוע מ"ש ר' הלל מפאריטש בספרו פלח הרמוץ¹³, ששמע מר' אייזיק מהאמיל בשם רבינו הזקן, ש"לפני נשמות הגבוהות כמו רשב"י לא נחרב הבית כלל". ולכאורה אינו מובן: הרי גם אצל רשב"י לא הי' ענין הקרבנות, ואיך אפ"ל ש"לא נחרב הבית כלל"? — והביאור בזה,

בארוכה שערי אורה שער הפורים ד"ה יביאו לבוש מלכות פי"ב ואילך. פל"ב ואילך. ועוד).

(11) יומא פו, ב.

(12) ראה גם תו"מ ח"ב ריש ע' 288. וש"נ.

(13) שמות ע' ז.

(10) ולא רק בעל-כרחו של המצורע, אלא גם בעל-כרחו של כל סדר ההשתלשלות, כי, מצד סדר השתלשלות אין מקום להכניס ולהעלות את המצורע, וענין זה הוא רק בכח העצמות, שאין לו הגבלות כלל, וכידוע שכל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר (ראה

ע"פ האמור לעיל¹⁴ בענין "ונשלמה פרים שפתינו", שע"י העסק בתורת הקרבנות, ה"י אצלו ענין הקרבנות בשלימות. ואף שענין זה ה"י רק בתורה, וסוכ"ס ה"י חסר אצלו מעשה הקרבנות, מ"מ, כיון שבתורה ה"י הדבר בשלימות, והאיר אצלו בגילוי, הרי זה נחשב כמו ש"לא נחרב הבית כלל". ועד"ז בנוגע לתורתו של רשב"י, פנימיות התורה, שנתגלתה בדורות האחרונים בתורת החסידות:

בתורת החסידות לא נגע החורבן; הגילוי דתורת החסידות הוא כמו הגילוי דזמן הבית, ויתירה מזה — כמו הגילוי דמשיח. ומצד גילוי זה אין מחיצות והגבלות כלל. ולכן, גם מי שהתורה פוסקת ש"ברדד ישב מחוץ למחנה", ומצד נגלה דתורה אין לו מקום בתורה, ועד שלא רוצים להזכיר את שמו בשמות הפרשיות שבתורה — באה תורת החסידות ואומרת שגם אותו צריך להכניס ולהעלות כו'.

[ולהעיר גם מהפתגם¹⁵ שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם אביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, בנוגע למי שהתורה אומרת ש"אסור לרחם עליו"¹⁶: ראה עד כמה גדולה הרחמנות על מי שאפילו התורה פוסקת שאסור לרחם עליו].

וע"י הגילוי דחסידות שלע"ע הוא רק בענין התורה — אתי מר¹⁷, דא מלכא משיחא, בגילוי בעולם, בקרוב ממש.

* * *

ד. בנוגע ללימוד הלקוטי-תורה, הנה כיון שבלקו"ת השבועי ישנו רק דרוש אחד, בודאי סיימו כולם את לימוד הלקו"ת, ולכן, יאמרו כולם "לחיים", מתוך שמחה¹⁸ (והוסיף בבת-שחוק: ומה גם שתקופת חג הפסח תהי' פנוי' ("פריי") מלימוד הלקו"ת דפרשת השבוע...).

ואח"כ אמר, שבתקופת חג הפסח ילמדו דרושי שיר השירים, שגם אותם צריכים ללמוד כדי לסיים את כל הלקו"ת במשך השנה¹⁹.

*

ה. מאמר (כעין שיחה) ד"ה שיר השירים גו' כי טובים דודיך מיין.

* * *

(17) ראה אגה"ק דהבעש"ט (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).

(18) ראה גם לעיל ע' 140. וש"נ.

(19) ראה גם תו"מ חמ"ב ע' 307. וש"נ.

(14) בשוה"ג להערה 4.

(15) ראה גם תו"מ חל"ח ע' 278. וש"נ.

(16) ברכות לג, א. וש"נ.

ו. הביאור בפירושו רש"י סוף פרשתנו, "זאת תורת הזב — בעל ראי' אחת, ומהו תורתו, ואשר תצא ממנו שכבת זרע — הרי הוא כבעל קרי טמא טומאת ערב, והזב את זובו — בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות, שתורתן מפורשת למעלה" — כי, בלשון "זאת תורת הזב" כוללת התורה ומפרטת כל סוגי זב, ומן הקל אל החמור, ועכצ"ל שקאי גם על "בעל ראי' אחת" שדינו כבעל קרי; ו"הזב את זובו" קאי על אלו ש"תורתן מפורשת למעלה", כפי שפירש רש"י — ע"פ מדרשו, שמוכרח ומיישב אריכות לשון הפסוקים — "מנה הכתוב הראשון .. וקראו טמא .. הכתוב השני .. וקראו טמא", שמזה מוכח שיש שני סוגי זב: "בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות"; וע"ד ההלכה, ששתי ראיות אינם מקצת מג' ראיות, אלא סוג בפני עצמו: "בעל שתי ראיות" — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חכ"ב ע' 81 ואילך.

הביאור בחילוק ג' אופני זיבה בעבודת האדם: בעל ראי' אחת — רע שע"י חטא עה"ד; בעל שתי ראיות — רע שניתוסף עי"ז שהאדם מגרה יצרו עליו; ובעל שלש ראיות — כשנקבע בו באופן של חזקה. ולכן, בעל ראי' אחת (מצד חטא עה"ד) טמא גם באונס; בעל שתי ראיות (שמגרה יצרו) — ברצון; ובעל שלש ראיות (לאחרי שנשקע בזה) — באונס, ששוב אינו יכול להתגבר על יצרו. ואעפ"כ גם לו יש תקנה, ע"י הבאת קרבן — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ז ע' 42 ואילך.

